

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Tabarcea Marcel,
reprezentat de avocatul Musteață Eugeniu,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în
judecată depusă de Tabarcea Marcel împotriva Casei Naționale de Asigurări
Sociale, terț Centrul Național Anticorupție cu privire la anularea actului
administrativ și obligarea emiterii actului administrativ favorabil,

împotriva deciziei din 14 iunie 2024 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 3ra-11574/24)
NR. PIGD 2-22083246-01-3ra-23112023)*

Recursul este vădit neîntemeiat. Art. 246 alin. (2) lit. h) din Codul
administrativ. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel nu constituie
un temei de casare a deciziei contestate.

Au examinat anterior cauza judecătorească: Instanța de fond: I. Barbacaru,
Instanța de apel : V. Negru, I. Dutca, E. Palanciuc

2 aprilie 2025

Textul corespunde originalului

**Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului depus de
Tabarcea Marcel, reprezentat de avocatul Musteață Eugeniu,**

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Ion Malanciuc, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 13 iunie 2022, Tabarcea Marcel, a depus acțiune în instanța de contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, terț Centrul Național Anticorupție solicitând anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale – Chișinău, Centru nr. 91/2022/30753 din 19.05.2022 și refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 1167 din 07.06.2022, cu obligarea să emită actul administrativ individual privind recalcularea pensiei lui Tabarcea Marcel, reieșind din vechimea în muncă de 30 ani, 02 luni, 12 zile, din suma sodei, reieșind din media lunară pentru ultimele 12 luni calendaristice precedente concedierii din 28.02.2022, restituirea cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acțiunii a invocat că, la 04.04.2022, s-a adresat cu o cerere Casei Teritoriale de Asigurări Sociale prin care a solicitat recalcularea pensiei reieșind din vechimea în serviciu de 30 ani, 02 luni și 12 zile, din venitul mediu lunar pentru ultimele 12 luni calendaristice precedente concedieri din data de 28.02.2022

3. Prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale - Chișinău, Centru nr.91/2022/30753 din 19.05.2022 a fost respinsă cererea de recalculare a pensiei pe motivul că pensia nu poate fi stabilită repetat.

4. Nefiind de acord cu decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale - Chișinău, Centru nr.91/2022/30753 din 19.05.2022, Tabarcea Marcel s-a adresat cu o cerere prealabilă Casei Naționale de Asigurări Sociale prin care a solicitat reexaminarea cererii cu emiterea unei noi decizii prin care să fie admisă cererea de recalcularea pensiei, însă prin răspunsul din CNAS cu nr.1167 din 07.06.2022, s-a respins cererea prealabilă, menționându-se precum că nu sunt temeiuri în acest sens.

5. Reclamantul consideră refuzul neîntemeiat, deoarece începând cu 30.03.2016, Tabarcea Marcel este pensionar în conformitate cu Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544- XII din 23 iunie 1993, iar în data

de 21.06.2016, s-a reangajat la Centrul Național Anticorupție, unde a activat până la data de 28.02.2022.

6. În acest context, a fost emis certificatul Centrului Național Anticorupție din 16.05.2022, prin care s-a stabilit că în data de 28.02.2022, vechimea în muncă constituie 30 ani, 02 luni, 12 zile.

7. Casa Națională de Asigurări Sociale a început a stabili, calcula și achita pensia angajaților structurilor de forță începând cu 01 ianuarie 2017, iar din data intrării în vigoare a Legii nr.1544-XII din 23 iunie 1993 și până la 01 ianuarie 2017, circumstanța precum reangajarea în structurile de forță constituia temei de recalculare a pensiei.

8. În acest context, având în vedere că în tot acest timp legea a fost interpretată în sensul direct al ei, în vederea recalculării pensiilor după reangajarea în serviciu, peste un timp este inadmisibil faptul interpretării diferite al legii în mod abuziv defavorabil salariatului/pensionarului, numai pentru faptul că s-a schimbat instituția abilitată în vederea achitării pensiilor.

9. O interpretare precum că art.61 Legea nr.1544-XII din 23 iunie 1993, nu prevede expres recalcularea pensiei după eventuala reangajare este lipsită de o justificare, ori, prin aplicarea tehnicii legislative de a include toate circumstanțele și actele care pot duce la recalcularea pensiei este inoportună și imposibilă.

10. Notează că, interpretarea prevederilor art.61 Legea nr.1544-XII din 23 iunie 1993, sub aspectul că nu poate fi temei de recalculare a pensiei acele circumstanțe care nu sunt indicate expres în normă, în contextul în care norma nu prevede exhaustiv nici o circumstanță, reduce norma la absurd.

11. Dispozițiile art. 61 din Legea nr. 1554 din 23 iunie 1993, cert și expres prevăd 3 situații în care pensia pentru vechimea în serviciu stabilită anterior urmează a fi recalculată, și anume : 1) existența documentelor aflate la organele de pensionare la momentul recalculării pensiei; 2) prezentarea ulterioară a actelor suplimentare ce ar acorda persoanei dreptul la majorarea pensiei, iar recalcularea pensiei se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi; 3) recalcularea pensiei se efectuează în cazul în care persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne li s-a prelungit peste limita de vârstă termenul de aflare în serviciul militar.

12. Astfel, la prezentarea ulterioară a actelor suplimentare ce ar acorda persoanei dreptul la majorarea pensiei legislatorul nu a indicat faptul că aceste acte trebuie să fi existat până data stabilirii pensiei și nici nu rezultă din lege acest fapt.

13. Reiterează că, la prevederile alin.(1) art. 61 din Legea nr.1544-XII din 23.06.1993, legislatorul a prevăzut expres posibilitatea recalculării pensiei în cazul în care apar circumstanțe noi, care duc la majorarea acesteia, fără a face precizare despre proveniența actelor suplimentare și data apariției lor, stabilind doar că recalculul se va face pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data de punerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi.

14. Or, perioada de serviciu acumulată după data stabilirii la pensie, constituie temei de recalculare a pensiei în temeiul art.2 alin.(2), coroborat cu art.61 alin.(2) ale Legii nr.1544 din 23.06.1993 din care rezultă cu certitudine că în cazul în care persoana a mai activat în serviciu după stabilirea pensiei i se recalculează pensia după trecerea lor în rezervă sau în retragere (demisie/concediere).

15. Astfel, deși prevederile mai sus invocate sunt inaplicabile speței, legislatorul a indicat expres faptul că în cazul în care persoana a mai activat în serviciu după stabilirea pensiei această circumstanță constituie temei de recalculare a pensiei după încetarea serviciului.

16. O interpretare diferită a prevederilor art.61 din Legea nr.1544-XII din 23.06.1993, decât cea acceptată pe toată perioada 23 iunie 1993 și până la 01 ianuarie 2017, în sensul reținut de pârâtă, este inadmisibilă, deoarece contravine principiului securității raporturilor juridice degajat de art.6 din Convenția europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, în parte ce ține de previzibilitatea legii în corelare cu principiul încrederii legitime. Potrivit jurisprudenței Curții de Justiție a Comunităților Europene (de exemplu cauzele Facini Dori v Recre, 1994, Foto-Frost v Hauptzollant Lübeck. Ost, 1987), principiul încrederii legitime impune ca legislația să fie clară și predictibilă, unitară și coerentă, prin urmare să nu fie interpretabilă și folosită împotriva părții slabe. Afirmă că, trebuie de reținut faptul că Casa Națională de Asigurări Sociale nu a indicat care a fost necesitatea schimbării practicii de exercitare a dreptului discreționar în cazuri similar raportate la perioada de stabilire a pensiei de către structurile de forță.

17. Reclamantul a invocat că, din obiectul acțiunii rezultă că reclamantul urmărește obținerea unei pensii mai bune, drept garantat de art.47 alin.(2) al Constituției RM.

18. Prin hotărârea din 21 octombrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani acțiunea depusă de Musteață Eugeniu, s-a respins ca neîntemeiată.

19. La 21 octombrie 2022, Tabarcea Marcel a declarat apel nemotivat, iar în data de 15 decembrie 2022 prin intermediul poștei electronice apel motivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 21 octombrie

2022, solicitând casarea hotărârii cu emiterea unei noi decizii privind admiterea acțiunii.

20. Prin decizia din 14 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Tabarcea Marcel împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani din 21 octombrie 2022.

21. În motivarea soluției sale instanța de apel a reținut relevante prevederile art. 61 al Legii asigurări cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544 din 23.06.1993.

22. Instanța de apel a stabilit a stabilit că, începând cu 30 martie 2016, lui Tabarcea Marcel i-a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă la eliberare din serviciu, nefiind prelungit termenul de aflare în serviciu în condițiile art. 2 alin. (2) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, nefiind prelungit peste limita de vârstă, stabilită de legislație termenul de aflare în serviciul militar prin contract, nefiind probat faptul că, la data depunerii prezentei acțiuni a ajuns la vârsta limită de 55 de ani de a se afla în serviciul militar și a fost trecut în rezervă sau retragere.

23. Astfel, instanța de apel a notat că, încadrarea la serviciu prin contract nu poate constitui drept temei pentru stabilirea/recalcularea unei noi pensii pentru vechime în muncă, prin includerea la stabilirea acesteia a vechimii de muncă obținute după data realizării dreptului la pensie pentru vechime în muncă – 30.03.2016.

24. Or, dreptul la pensie pentru vechimea în muncă apare o dată, și anume, după eliberarea din serviciu cu dreptul de recalculare în condițiile legii.

25. Instanța de a conchis că, reclamantul nu întrunește condițiile legale pentru recalcularea pensiei.

26. La 19 iunie 2023, prin intermediul poștei electronice, Tabarcea Marcel, reprezentat de avocatul Mustață Eugeniu a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 14 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei decizii noi de respingere a acțiunii.

27. La 26 septembrie 2023, Tabarcea Marcel, reprezentat de avocatul Mustață Eugeniu a depus recurs motivat.

28. În motivarea recursului a susținut că, în motivare instanța de apel nu a indicat expres prevederile art.33 alin.(1) lit. a) al Legii nr.156/1998 privind sistemul public de pensii, totuși, din lecturarea deciziei se conchide că la aplicarea prevederilor art.61 din Legea nr,1544-XII din 23 iunie 1993, instanța de apel a împrumutat ipoteze din prevederile art.33 alin.(1) lit. a) al Legii nr.156/1998, prin invocarea faptul precum că recalcularea pensiei se face doar

în baza actelor existente de până la stabilirea pensiei, deși o astfel de ipoteză nu rezultă din art.61 din Legea nr.1544-XII din 23 iunie 1993.

29. Instanțele inferioare, au interpretat eronat prevederile art.61 din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, prin invocarea faptului precum că recalcularea pensiei se face doar în baza actelor existente de până la stabilirea pensiei, ori această normă nu degajează o astfel de ipoteză.

30. Recurentul a susținut că, din prevederile art.61 alin.(2) al Legea nr.1544/1993, nu rezultă că recalcularea pensiei se efectuează doar pensionarilor cărora li s-a prelungit raporturile de muncă, această normă nu stabilește cercul de persoane cărora li se recalculează pensia, ci doar se indică momentul în care se efectuează recalculul pensiei pentru o anumită categorie de pensionari.

31. În opinia recurentului ipoteza precum că recalcularea pensiei se face doar în baza actelor ce au existat până la data stabilirii pensiei dar au fost prezentate ulterior este o concluzie eronată la care s-a ajuns prin excluderea ipotezelor concrete din aria de ipoteze pe care le acoperă norma juridică respectivă, instanța de apel denaturând în mod vădit norma.

32. Astfel, a susținut că instanța a interpretat în mod eronat normele de drept material pertinente speței, fapt ce a succedat emiterea unei soluții greșite și neîntemeiate.

33. Prin referința depusă la 5 decembrie 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale a pledat pentru inadmisibilitatea recursului.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

34.Art. 244 alin. (1) Cod administrativ (în vigoare până la 1 septembrie 2023) prevede următoarele:

„(1) Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

35. Art. 245 Cod administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023) relevă că:

„Recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.”

36.Art. 246 alin. (1) și (2) Codul administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023) prevede:

”(1) Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere,
2) Recursul se declară inadmisibil în special când:
a) decizia instanței de apel nu poate fi contestată cu recurs;
b) recursul este depus în mod repetat;
c) recursul este depus de o persoană neîmputernicită;
d) recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1);
e) motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 245 alin. (2);
f) cererea de recurs nu corespunde cerințelor stabilite la art. 244 alin. (2), art. 233 alin. (1) și (2) și art. 234 alin. (2) și recurentul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de Curtea Supremă de Justiție”.

37. Art. XI alin. (3) Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) prevede:

”Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

38. Referitor la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, dispozitivul deciziei instanței de apel a fost pronunțat de către Curtea de Apel Chișinău la data de 14 iunie 2023, și expediat recurentului la data de 19 iunie 2023 (f.d. 95).

45. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că copia deciziei motivate a instanței de apel a fost notificată recurentului la data de 3 octombrie 2023 (f.d. 100).

46. La 26 septembrie 2023, Tabarcea Marcel, reprezentat de avocatul Musteață Eugeniu a depus recursul motivat împotriva deciziei din 14 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 101). Astfel, recursul depus împotriva deciziei din 14 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, este în termen.

48. În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

49. Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate, ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

50. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudential, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

51. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

52. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

53. De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

54. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept

național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

55. Din aceste motive, în conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de Tabarcea Marcel, reprezentat de avocatul Musteață Eugeniu.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc